

ga kao velik Božji dar! Neka nas njegov život i rad, naprosto njegova osoba, nadahnjuje i vodi u životu, da nikada ne posustanemo u nastojanjima biti najprije dobri ljudi, što dublje proniknuti u život i shvatiti ljubav, ne umoriti se u pružavanju dubina evanđelja našega Gospodina, svjetlom razuma osvjetljivati svoju vjeru i drugima je prenositi u intelektualnom poštenju i odgovornosti za sebe, za druge kao svoju braću i sestre, za Crkvu i za svoju domovinu. Amen.

**Govori na sprovodu prof. dr. sc. Alde Starića u Sv. Ivanu od Šterne
19. XI. 2009.**

Oproštajni govor u ime Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Preuzvišeni gospodine biskupe, poštovana obitelji Starić, rodbino našega pokojnika, braćo svećenici, časne sestre, dragi vjernici!

U ime Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u ime našega dekana prof. dr. Josipa Oslića, svih profesora, studenata i djelatnika na našem Fakultetu i njegovim sastavnicama, napose u ime Katedre za dogmatsku teologiju, želim se oprostiti od našega pokojnog brata prof. Starića koji je tijekom tridesetak godina, od 1972. do 2003. godine predavao različite kolegije na našem Fakultetu.

Po povratku iz Rima, nakon što je obranio doktorsku disertaciju, u ak. god. 1972./1973. najprije je asistent pri Katedri za dogmatsku teologiju KBF-a u Zagrebu, a od 1991. godine naslovni te potom od 1993. godine sveučilišni docent za dogmatsku teologiju. Godine 1998. postaje izvanredni profesor, a 2003. godine odlazi u starosnu mirovinu.

Od ak. god. 1972./1973. predaje i na Visokoj bogoslovskoj školi u Rijeci, a od 1978./1979. i na Institutu za teološku kulturu laika. Od 1987./1988. godine predaje i na Institutu za kršćansku duhovnost pri KBF-u. Desetak godina obavljao je službu delegata fakulteta za izvanškolske djelatnosti studenata, što je nekoliko godina uključivalo i službu odgovornog urednika studentskoga časopisa *Spectrum*. Pisao je stručne članke u *Bogoslovskoj smotri* i, osobito od 1972. godine, u *Službi Riječi* u kojoj je u svakom broju objavljivao više nepotpisanih članaka. Prevodio je za *Sveske* i *Bogoslovsku smotru*. Bio je čest predavač i sudionik Teološko-pastoralnih tjedana za svećenike, a desetak je godina sudjelovao i na Međufakultetskim ekumenskim simpozijima te na Ljetnim katehetskim školama.

Prof. dr. Starić bio je prepoznatljiv po svojim promišljanjima o sakramentalnoj teologiji i eshatologiji, zatim kao izvrstan predavač, predvoditelj duhovnih vježbi, propovjednik, a ujedno je stalno djelovao i u pastoralu što se osjetilo i na njegovim predavanjima jer su bila životna i konkretna, nikad apstraktna.

Prof. dr. Aldo Starić ostat će zapamćen i kao neumoran promicatelj Drugoga vatikanskog koncila i kao pronicljiv teolog zauzet za našu Crkvu i hrvatsko društvo u cjelini. Volio je studente i oni su poštivali i voljeli njega, i znali su reći kako se kod njega zamjećuje da je prije svega teolog vjernik, teolog koji ne iznosi samo svoje znanje nego i svoje vjerničko iskustvo. Dok je predavao, žar i duboka radost ispunjali su njegov glas i zrcalili se mu se u očima i na licu. Poput drevnih svetih otaca umio je najdublja otajstva tumačiti i približiti na jednostavan i dubok način. Koliko je volio studente i sveti posao poučavanja teologije vidi se i po tome što se u tome nije dao smesti ni neugodnom bolešću i stalnim mukotrpnim dijalizama.

Dragi naš Aldo, za sve to zahvaljujemo i uvjereni smo da Te je Bog bogat milosrđem, koji je te je tako snažno pridružio trpljenu svoga ljubljenoga Sina, čija si otajstva spasenja tako radosno i životno slavio, živio i drugima tumačio, primio i u radost svoga života.

U ime našega Fakulteta izražavam iskrenu kršćansku sućut obitelji Starić, rodbini i prijateljima pokojnog prof. Starića, Porečkoj-pulskoj biskupiji i njegovoj rodnoj župi.

Ujedno koristim priliku da i u ime našega provincijala fra Željka Želznjaka i cijele Hrvatske franjevačke provincije, napose samostana u Zagrebu na Kaptolu 9, u kojemu je prof. Starić bio doma, izrazim iskrenu sućut.

Nikola Vukoja

docent pri Katedri dogmatske teologije KBF-a Sveučilišta u Zagrebu

Oproštajni govor u ime Kršćanske sadašnjosti

Preuzvišena gospodo biskupi, braćo i sestre!

U Riječi uredništva u knjizi Josipa Turčinovića *Glas iz Ranjenog. Uvođenje u Kristovo otajstvo* Aldo Starić je napisao: »Josip Turčinović je sve svoje vrijeme utrošio u izdavanje tuđih tekstova, a za svoje nije imao vremena.« Pišući tako Aldo nije bio svjestan da piše o još jednoj poveznici između sebe i Josipa Turčinovića. Osim što ih je povezivala vjernost krsnom i svećeničkom pozivu, prijateljstvo, ljubav prema teologiji, Crkvi i rodnoj istarskoj i hrvatskoj grudi, ali bez imalo uskogrudnosti i isključivosti, povezivala ih je nesebičnost u služenju i darivanju za druge i drugima.

I Aldo je kao glavni urednik Kršćanske sadašnjosti »sve svoje vrijeme utrošio u izdavanje tuđih tekstova, a za svoje nije imao vremena«. Odakle ta nesebičnost, odakle tolika predanost u služenju? Usuđujem se reći: iz duboko euharistijski i teološki ukorijenjene egzistencije. Aldo je bio istinski Kristov svećenik, volio je euharistiju, liturgiju, sakramentalnu teologije. Nikada je nije doživljavao samo u njezinoj kulturnoj dimenziji, nego je živio, duboko promišljao i osjećao ono što je srž euharistije: »One noći kad je bio predan... On uze kruh i reče: 'Ovo je moje tijelo za vas i za sve ljude.' Uze kalež i reče: 'Ovo je moja krv za vas i za sve ljude.'« Kristov *pro vobis*, za vas, njegova proegzistencija, bili su mjerilo Aldina života. U Kristovu »za vas« Aldo je nalazio i crpio snagu za svoje predanje, za svoje služenje, za svoje trpljenje. Sve za druge.

I upravo jer je živio euharistijsku egzistenciju bio je vrstan teolog, jedan, premda generacijski mlađi, ali duhom istovremenik, od posljednjih velikana hrvatske teološke misli dvadesetoga stoljeća uz Vjekoslava Bajsića, Tomislava Šagi-Bunića, Josipa Turčinovića, Marijana Valkovića, Antona Kresine. Tko je čitao Aldine tekstove, slušao ga kako govori, argumentira, mogao je odmah osjetiti što znači biti teolog koji govori o Bogu i čovjeku s toliko ljubavi, srca, ali i znanja. Ta se misao nije dala upregnuti u okove političkoga govora, u okove dopadljivosti pod svaku cijenu ili služenja nekim partikularnim interesima.

Bila je to misao koja se hranila otačkom i srednjovjekovnom, kao i suvremenom teologijom dvadesetoga stoljeća, posebice francuskom »novom teologijom«. Njegovi tekstovi o sakramentima, posebice euharistiji, te o spasenjskom nauku i danas mogu biti uzor ozbiljnoga teološkog promišljanja i rada koji ne podliježe zahtjevima trenutalnoga, političkoga, samodopadljivog, a istodobno je svjež i jasan u svome izričaju. Čovjek kao da sa svetom zavišću čita tekstove svih tih vrsnih teologa i pita se kako im je uspijevalo misliti i pisati tako duboko, otmjeno, lijepo, znalčki, tako da vas mame svakom dalj-

njom rečenicom, ne sa željom da zavedu, nego da otvore putove do Boga i do njegova djelovanja u povijesti. Njegova je misao uvijek bila svjež, oblikovana u teze, duboko topla, kao što je znala biti i proročko-kritički snažna kada je uočavao da Crkva nije vjerna svomu temeljnom poslanju i kada se u nju uvlači duh koji nije ni kršćanski ni teološki.

Tako je pristupao i svomu uredničkom poslu. U uredništvu svi su ga jednostavno zvali »naš profesor«. To »naš« otkriva prisnost koja nije rođena iz banalne potrebe prisvajanja ljudi ili dodvoravanja nekome tko obavlja uredničku funkciju. Ona je izrasla iz prepoznavanja Aldina suobličavanja Kristovu »za vas«, konkretno za Kršćansku sadašnjost, njezinu prošlost, sadašnjost i budućnost, iz prepoznavanja »za vas« u kojem nije bilo nikakva privatnog i skrivenog interesa, nego je bilo samo želja da Kršćanska sadašnjost na tragu Drugoga vatikanskog koncila bude mjesto u kojem se prepoznaje Duha Kristova, dom koji taj Duh širi u Crkvi i društvu kroz teološku i filozofsku misao, književnost, povijest, umjetnost, kulturu i znanost. Svojim shvaćanjem Kristova »za vas« Aldo Starić trajno je obilježio Kršćansku sadašnjost duhom koji za nas ostaje trajan izazov. Znao je govoriti: »Kršćanska sadašnjost – to su vizije, ali i ljudi.« Nadam se i vjerujem da će Kršćanska sadašnjost na tragu njegovih riječi, prožeta duhom koji je on širio, biti još više i jedno i drugo: i ljudi i vizije. Svi u Kršćanskoj sadašnjosti zahvalni su Aldi Stariću na svemu što je učinio i svjedočio. Zahvalni su za njegov »za nas«, u kojem prepoznajemo odsjaj Kristova »za nas«. Znam da mu pokatkad nije bilo lako i da je, kao i svi vizionari, puno puta bio neshvaćen i marginaliziran. U Crkvi, pa i u kući, kojoj je sve dao. Ali on se na to nije osvrtao. Znao je da »za vas« uključuje i neshvaćanje i oprostjenje i pomirenje. I korak naprijed. Molim ga u ime nas iz Kršćanske sadašnjosti da nam oprost za sve trenutke u kojima smo povećali njegove boli i patnje.

I na kraju, ali ne kao posljednje, nego kao prvo, njegova se osobnost suobličila Kristovu »za vas«. Aldo je volio ljude, društvo, razgovor, pjesmu. Volio je filmove, knjigu, slikarstvo. Bio je čovjek istančanog duha i ukusa. Radovao se svemu lijepome i dobrome. Volio je život. Nije bio namrgođen zloguki prorok koji je proklinjao svijet, nego ga je ljubio znajući da je i u aporijama zagrnut ljubavlju Krista raspetoga. To je svjedočio i u svojoj bolesti. On je tješio, umjesto da bude tješeni; on je budio nadu, umjesto da se njega hrabri; on je svjedočio vjeru, ne prepuštajući se zdvojnosti i osjećaju napuštenosti.

Aldo Starić bio je i ostaje primjer kršćanske i teološke egzistencije koja se oblikuje u vjeri, nadi i ljubavi. I zato ostaje izazov i primjer. I kao što je prikovan uz bolesničku postelju bio onaj čija je blagotvorna prisutnost daleko nadilazila njegovu krhku osobu, tako i danas pokopan u rodnu grudu svijetli

i sjaji Kristovom svjetlošću, svjedočeći u nadi uskrsne zore da se isplati živjeti »za vas«. I zato sam siguran da vrijeme Alde Starića tek dolazi.

U ime Kršćanske sadašnjosti izražavam kršćansku sućut Porečkoj-pulskoj biskupiji, obitelji Starić i rodbini, rodnoj župi, prijateljima i poštovateljima pokojnog Alde Starića. Počivao u miru Božjem!

Željko Tanjić

direktor Kršćanske sadašnjosti
v.d. pročelnika Katedre fundamentalne teologije
KBF-a Sveučilišta u Zagrebu